

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mojca Podlogar

Zaznavanje (ne)prostovoljnosti svete birme med mladimi slovenskimi katoličani

Diplomsko delo

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Mojca Podlogar

Mentor: izr. prof. dr. Marjan Smrke

Somentor: doc. dr. Samo Uhan

Zaznavanje (ne)prostovoljnosti svete birme med mladimi slovenskimi katoličani

Diplomsko delo

Ljubljana, 2012

Zahvaljujem se staršem Darji in Alojzu Podlogarju in vsem mojim za vso potrpežljivost, podporo in vzpodbujanje v času študija. Hvala tudi fantu Mateju za vse nasvete in razumevanje.

Zahvaljujem se mentorju, dr. Marjanu Smrketu in somentorju dr. Samu Uhanu za vso pomoč in nasvete pri pisanju diplomske naloge ter Živi Broder za pomoč pri empiričnem delu.

Zaznavanje (ne)prostovoljnosti svete birme med mladimi slovenskimi katoličani

Diplomsko delo se posveča analizi obreda svete birme v Rimskokatoliški cerkvi. Po doktrini Rimskokatoliške cerkve s tem zakramentom katolik prejme vase Svetega duha. Diplomsko delo odgovarja na vprašanje, ali večina mladih katolikov dojema obiskovanje obredov katoliške cerkve in zakrament svete birme kot prostovoljno dejanje, ki ga sprejme na podlagi lastne volje in prepričanja, ali pa zato, ker so v to »prisiljeni« s strani staršev, prijateljev, skupnosti, družbenega ozadja itd. Če je tako, ali so ti mladi katoliki pripravljeni svoje otroke vzgajati v katoliškem duhu? Predvsem pa se delo osredotoča na obiskovanje obredov Rimskokatoliške cerkve, saj se postavlja vprašanje, ali mladi pozneje (leto dni) po opravljeni sveti birmi še redno obiskujejo obrede.

Ključne besede: birma, mladi, neprostovoljnost, darilo, vera, RKC, zakrament.

Perception of (in)voluntary Holy confirmation among young catholic people

The thesis focuses on the analysis of the right of Holy confirmation in the Roman Catholic Church. According to the Church it is with this sacrament that every Catholic receives, the Holy Spirit. The thesis tries to answer the question if the majority of young Roman Catholics perceive the catholic rights and the sacrament of Holy confirmation as a voluntary act, subject to one's own believes, or because they are in a sense »forced« or persuaded to do so, by their parents, friends, community, social context etc. If so, are young catholics, ready to raise their children in religious way or not? As far as rituals are concerned thesis delineate if young people who were persuaded to take the right of Holy confirmation still regularly attend the ceremonies and rituals of the Roman Catholic Church later on in their adult life.

Key words: Holy Confirmation, teenagers, involuntary, gift, faith, Roman Catholic Church, Sacrament.

KAZALO

1	UVOD	7
2	KONCEPTUALNA IZHODIŠČA	9
2.1	DEFINICIJA ZAKRAMENTA	9
2.2	RIMSKOKATOLIŠKA CERKEV	10
2.2.1	Rimskokatoliška cerkev – zakrament svetega krsta.....	10
2.2.2	Rimskokatoliška cerkev – zakrament svete birme.....	11
3	RAZISKAVI MLADINA 2000 IN 2010	13
4	KONFORMIZEM	16
5	EMPIRIČNA RAZISKAVA	20
6	HIPOTEZE	21
7	ANALIZA	21
7.1	PREVERJANJE HIPOTEZE 1 IN HIPOTEZE 2	21
7.2	PREVERJANJE HIPOTEZE 3	24
8	INTERPRETACIJA	26
9	ZAKLJUČEK	28
10	LITERATURA	30
11	PRILOGI	32
	PRILOGA A: ANKETNI VPRAŠALNIK	32
	PRILOGA B: SPSS	36

KAZALO TABEL

Tabela 5.1: Sestava reprezentativnega vzorca glede na spol.....	20
Tabela 5.2: Sestava reprezentativnega vzorca glede na starost	20
Tabela 5.3: Pripadnost krščanski verski skupnosti glede na spol.....	20
Tabela 7.1: Križanje spremenljivk »Ali ste neprostovoljno obiskovali verske obrede?« in »Spol«.....	21
Tabela 7.2: Križanje spremenljivk »Ste neprostovoljno obiskovali verske obrede?« in »Nameravate otroka vzgajati v enakem duhu?«.....	22
Tabela 7.3: Križanje spremenljivk »Zakaj ste prejeli obred sv. birme?« in »Nameravate otroke vzgajati v istem duhu«.....	22
Tabela 7.4: Križanje spremenljivk »Zakaj ste prejeli obred sv. birme?« in »Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?«.....	24
Tabela 7.5: Križanje spremenljivk »Zakaj ste prejeli obred svete birme?« in »Spol«.....	25

1 Uvod

Vera je skozi zgodovino slovenskega naroda igrala zelo pomembno vlogo. Sami začetki kulturnega življenja v slovenskem prostoru so bili pogojeni s cerkvenim življenjem. Cerkev kot »ustanova« je ruralnemu prebivalstvu predstavljala kulturno, socialno in hkrati izobraževalno središče, ki je povezovalo in združevalo slovenski živelj povsod po deželi, zato ne preseneča, da je še danes čutiti močan vpliv Cerkve v vsakdanjem življenju. Kljub močnemu vplivu za ta prostor značilne Rimskokatoliške cerkve pa sta se skozi čas spremenila tudi struktura in prepričanje njenih pripadnikov.

V prvem delu diplomskega dela bom najprej predstavila zgodovinski razvoj Rimskokatoliške cerkve ter njene zakramente. Natančneje bom razčlenila in opredelila pojem zakramenta.

Nadalje bom primerjala podatke raziskav Mladina 2000 in Mladina 2010. Še posebej se bom osredotočila na pogostost obiskovanja verskih obredov mladih. Raziskala bom tudi pripadnost katoliški veri glede na spol. Zanimalo me bo predvsem, ali se mladi bolj številčno udeležujejo cerkvenih verskih obredov (npr. maše) kot leta 2000 ali ne. Raziskala bom tudi, ali sta religijska pripadnost oziroma vernost ter pogostost obiskovanja obredov povezani z izobrazbo staršev in njihovo veroizpovedjo.

Ker je religioznost povezana tudi z družbenim izvorom oziroma okoljem, v katerem se je človek rodil oziroma živi, predvidevam, da bo število pripadnikov Rimskokatoliške cerkve večje v ruralnih predelih.

V diplomskem delu bom analizirala, zakaj se mladostniki odločijo za obiskovanje obredov katoliške cerkve in prejetje zakramenta svete birme – obreda v katoliški veri. Zanimalo me bo, ali je to njihova lastna preišljena odločitev ali pa je to posledica vpliva okolja (starši, družine, prijatelji) in nagrade (npr. darila), ki jo dobijo ob tem dogodku.

Pod drobnogled bom vzela konformizem posameznikov in okolja, ki botruje tudi odločitvi za prejetje svete birme.

V drugem delu bom predstavila raziskavo, ki sem jo opravila na Šolskem centru Rudolfa Maistra v Kamniku, in analizirala rezultate.

V empiričnem delu bom raziskala, ali se mladi katoličani sami odločijo za obiskovanje obredov katoliške cerkve in prejetje birme ali pa je to posledica pritiskov okolja. V nadaljevanju me bo zanimalo, ali je morda neprostovoljno prejetje birme povezano s poznejšim prenehanjem obiskovanja verskih obredov (leto dni po prejetju birme). Raziskala bom tudi, ali nameravajo mladi katoličani svoje otroke vzgajali v enaki veri, v kateri so bili vzgajani sami.

V diplomskem delu bom preverila tri hipoteze, in sicer:

- **Hipoteza 1:** Velik del mladih katoličanov sveto birmo dojema kot neavtonomno dejanje, v katerega privolijo zaradi pritiskov okolja.
- **Hipoteza 2:** Povezujeta se zaznavanje neprostovoljnosti obiskovanja obredov katoliške cerkve in prejetja zakramenta svete birme ter nižja pripravljenost, da bi svoje potomce vzgajali v katoliškem duhu.
- **Hipoteza 3:** Neavtonomnost pri odločitvi za prejetje svete birme vodi v prenehanje obiskovanja verskih obredov po opravljeni sveti birmi.

2 Konceptualna izhodišča

V tem poglavju diplomskega dela bom predstavila zgodovinska oziroma dogmatična konceptualna izhodišča nekaterih običajev Rimskokatoliške cerkve. Najprej bom v spodnjih odstavkih predstavila definicijo zakramenta, zgodovinski razvoj in potek zakramentov krsta in birme v Katoliški cerkvi.

2.1 Definicija zakramenta

V drugem stoletju n. š. so se pojavile razprave o splošnih zakramentih (»general sacramental nature«). Šele Avguštín se je v svojih zapisih začel ukvarjati s problemom definicije zakramentov. Postavil je temeljne principe, ki se povezujejo z definicijo zakramentov. Ti principi so:

1. Zakrament je znak. Znaki se lahko aplicirajo na svete stvari.
2. Znak mora imeti neko povezavo oziroma »podobnost« s stvarjo, ki jo označuje. Če zakramenti ne bi bili na nek način povezani s stvarjo, ki jo označujejo, oziroma ne bi imeli neke podobnosti z njo, potem sploh ne bi bili zakramenti (McGrath 2007, 421).

A te definicije so še vedno nenatančne in pomanjkljive. Sčasoma je postalo jasno, da je preprosta opredelitev zakramenta kot »znaka svete stvari« nezadostna. V začetku zgodnjega Srednjega veka se je ta definicija izkristalizirala. V prvi polovici 12. stoletja je teolog sv. Viktor iz Pariza pregledal in popravil Avguštínovo razlago: »Ne moremo vsakemu znaku svete stvari reči zakrament (ibid.).« Zakrament je fizični ali materialni element, postavljen pred čutila (»senses«), reprezentira podobnost, označen je s svojo institucijo, vsebuje sanktifikacijo (»posvečenje«), nevidno in spiritualno milost (»grace«) (ibid.).

Obstajajo štiri osnovne komponente definicije zakramentov:

1. »Fizični ali materialni« element, kot so voda pri krstu, kruh in vino pri evharistiji ali olje pri maziljenju (praksa maziljenja na smrt bolnega z olivnim oljem).

2. »Podobnost« s stvarjo, ki je označena, da lahko simbolizira oziroma predstavlja označeno. Evharistično vino je podobno oziroma simbolizira kri Kristusa – tako lahko reprezentira njegovo kri v svetem kontekstu.
3. Avtorizacija, da significira stvar, o kateri govorimo. Z drugimi besedami, obstajati mora dober razlog, da verjamemo, da je znak o katerem govorimo *avtoriziran*, da predstavlja spiritualno realnost, na katero se nanaša.
4. Zmožen mora biti podati neko korist oziroma prednost, ki jo označuje, tistim, ki v njem sodelujejo (ibid., 421–422).

Četrta točka je še posebej pomembna, saj so v srednjeveški teologiji načrtali jasne ločnice med zakramenti Stare zaveze (kot je obrezovanje) in zakramenti Nove zaveze. Najbolj bistvena razlika je, da zakramenti Stare zaveze le *označujejo* (»signified«) spiritualno realnost, medtem ko zakramenti Nove zaveze *aktualizirajo* tisto, kar so označili (ibid., 422).

2.2 Rimskokatoliška cerkev

Krščanska cerkev temelji na izročilu Jezusa Kristusa, ki so ga razširjali apostoli. Na čelu katoliške cerkve je rimski škof, papež Benedikt XVI. Po podatkih organizacije CARA, ki je neprofitna organizacija univerze Georgetown v Ameriki in v kateri izvajajo znanstveno-socialne raziskave o Katoliški cerkvi, je bilo leta 2008 pripadnikov cerkve 1.166.000.000 (CARA – Center for Applied research in the Apostolate 2012).

2.2.1 Rimskokatoliška cerkev – zakrament svetega krsta

Krst je prvi od sedmih zakramentov Katoliške cerkve (sveti krst, sveta evharistija, sveta birma, sveti zakon, sveto bolniško maziljenje, sveto mašniško posvečenje, sveta pokora). Vstop v katoliško vero se začne s svetim krstom, ki je opravljen kmalu po otrokovem rojstvu. Po izročilu katoliške vere naj bi se ob krstu otroku izbrisali vsi grehi, tudi izvorni greh. Hkrati pa je krst začetek odrešitve.

Krst otrok je zavrnilo več krščanskih cerkva in zaradi njega se že vrsto leti odvijajo razprave in konflikti. Mnogo cerkva je sprejelo odločitev za krst odraslih oseb, ki se ob primerni starosti sami odločijo za prejetje zakramenta.

Najbolj primerna starost »otroka« – če ga sploh lahko tako imenujemo – za krst bi bila polnoletnost, saj lahko le takrat oseba razume, kakšna organizacija je Katoliška cerkev, kaj jo

čaka v njej in da iz nje ni celovitega izstopa. Otrok ničesar ne izgubi, če ni vzgojen v katoliški veri. Otroka je mogoče vzgojiti v poštenega in dobrega človeka tudi zunaj Katoliške cerkve. Mnogi otroci, na primer ateističnih staršev, so zrasli v poštene, dobre in pozitivne osebnosti, čeprav niso imeli katoliške verske vzgoje (Began 2010, 104).

Krst in tudi katoliška vzgoja nista nujno potrebna niti potrebna za zdrav psihofizični razvoj otroka. Nasprotno, lahko mu celo škodita. Jezuit in psihoterapevt Rupert Lay je v nekem intervjuju za časopis *Die Woche* povedal, da je polovica bolnikov, ki so prišli na terapijo, zbolela zaradi izkušenj, ki so jih s Cerkvijo imeli v otroštvu in mladosti (ibid.).

V Katekizmu Katoliške cerkve, ki sledi 2. Vatikanskemu koncilu, je zapisano, da sta leta 1285 krst in zakrament birme skupaj tvorila »zakrament krščanske iniciacije«, katerih enotnost mora biti varovana. Verniku mora biti pojasnjeno, da je prejetje zakramenta birme nujno za zaključek krsta. »Z zakramentom birme postanejo verniki bolj povezani s Cerkvijo in so oplemeniteni s posebno močjo Svetega duha, zato so dolžni širiti in braniti vero z besedami in dejanji (Vatican – The Holy See 2008).«

2.2.2 Rimskokatoliška cerkev – zakrament svete birme

Zakrament svete birme po pojmovanju katoliške cerkve dopolnjuje krst in je znak krščanske zrelosti. Z njim postanejo verniki polnopravni člani Kristusove cerkve. Krščenim kristjanom podeli 7 darov Svetega duha: dar spoznanja, dar modrosti, dar vednosti oz. umnosti, dar sveta, dar moči, dar pobožnosti in dar strahu božjega (Vatican – The Holy See 2008).

V Stari zavezi je zapisano, da bo Gospodov Duh počival v upanju na Odrešenika. Pri krstu, ki ga je vodil Jožef, se je na Jezusa spustil Sveti duh in s tem naznanil, da je on tisti, ki so ga čakali, Odrešenik, sin božji. Sveti duh ga je spočel; vse njegovo življenje in vse njegovo poslanstvo sta bila izpeljana v popolni harmoniji s Svetim duhom (ibid.).

Od leta 1288 dalje so darilo Svetega duha podelili novokrščenemu s polaganjem rok. Ta običaj, v izpolnjevanju Kristusove volje, prav tako predstavlja zaključek krsta. Zaradi tega razloga je v *Pismu Hebrejcem* doktrina, ki se nanaša na krst in polaganje rok, navedena med prvimi elementi navodil kristjanom. Polaganje rok je priznано kot del katoliške tradicije in kot izvor zakramenta birme, ki na nek način ohranja počastitev binkošti v cerkvi (ibid.). Danes birmo prejmejo pri starosti 14 oz. 15 in ne več pri 7. letih, kot je bilo priporočeno. Pri tem letu starosti se danes izvaja sveta evharistija oz. obhajilo.

Že leta 1289 so, da bi bolje ponazorili dar Svetega duha, dodali polaganju rok še maziljenje z odišavljenim oljem. To maziljenje še dodatno poudari ime »kristjan«, ki pomeni »maziljen« in izvira iz Gospodovega imena (Kristus), ki ga je Bog »mazilil s Svetim duhom«. Obred maziljenja se je ohranil tako na zahodu kot tudi na vzhodu. Obred je razlog, da vzhodne cerkve imenujejo ta zakrament miro (»myron«), kar pomeni »sveto olje«. Zakrament birme na zahodu potrjuje in okrepi krst (ibid.).

Leta 1316 izvajajo birmo kot dopolnitev krsta; po doktrini Cerkve je to zakrament, ki podeli Svetega duha, da bi globlje ukoreninil božansko pripadnost, in vernika bolj poveže s Kristusom, okrepi njegovo vez s Cerkvijo, ga združi z njenim poslanstvom ter mu pomaga biti priča krščanski veri, tako v besedi kot v dejanjih (ibid.).

Cerkev trdi, da birma birmancu vtisne duhovno znamenje ali neizbrisljivo oznako na dušo; zaradi tega lahko človek ta zakrament prejme le enkrat v svojem življenju. Na vzhodu ta zakrament podelijo takoj po krstu, nato mu sledi evharistija. Ta tradicija podkrepi enotnost treh zakramentov krščanske iniciacije (ibid.).

Prejem svete birme naj bi pomenil začetek zavestnega krščanskega življenja. Beseda »birma« prihaja iz latinske besede »firmus«, kar pomeni »močan«, »trden«. Trdno, temeljito, krepko naj bi torej bilo vsako temeljno dejanje (Kapellari 1993, 54). Birma je okrepitev krsta. Je zakrament polnosti Svetega duha. Cerkev uči da tako kot krst in duhovniško posvečenje tudi ta zakrament prejemniku globoko in neizbrisno vtisne Kristusovo podobo v njegovo dušo (ibid., 27).

Birma, po cerkvenih pravilih, velja za zaključek krsta in birmance še bolj poveže s Cerkvijo, jih okrepi in naloži še večjo dolžnost, da so z besedo in dejanjem Kristusove priče in širijo ter branijo vero (ibid., 30–31). Birmanci morajo razumeti bistvo in posledice svete birme. Obred svete birme in pogoji za podelitev tega zakramenta so se v stoletjih spreminjali. Jedro birmovanja sta bila in sta polaganje rok in maziljenje. Papež Pavel VI. je obred birmovanja za Rimskokatoliško cerkev prenovil in ga določil z dekretom 15. avgusta 1971, in sicer: »Zakrament svete birme se podeljuje z maziljenjem s sveto krizmo na čelu med položitvijo roke in z besedami: 'Sprejmi potrditev – dar Svetega duha' (Accipe Signaculum Doni Spiritus Sancti) (ibid., 36).«

3 Raziskavi Mladina 2000 in 2010

V okviru longitudinalnega programa raziskovanja je Center za socialno psihologijo, jeseni 2000, izvedel kvantitativno študijo vrednotnih usmeritev in življenjskih stilov mladih na reprezentativnem vzorcu ($n = 1262$) slovenske mladine od 15. do 29. leta. Raziskava se je osredotočila na vprašanja politične socializacije in politične kulture mladih, značilnosti medsebojnih odnosov v družini in vrstniških skupinah, odnos do šole, službe in kariere ter na nakupovalne navade mladih (Center za socialno psihologijo 2000).

Leta 2010 so izvedli raziskavo Mladina 2010. Raziskava je potekala na Filozofski fakulteti v Mariboru in je vključevala številne vidike življenja mladih, starih med 15 in 29 let; od medgeneracijskega sodelovanja, izobraževanja in usposabljanja, zaposlovanja in podjetništva, politične participacije, prostovoljnih dejavnosti, kulture in prostega časa, zdravja, ekonomskega položaja in stanovanjskih razmer, globalizacije in mobilnosti, do vrednot in vizij prihodnosti mladih (Eurydice Slovenija 2011).

Če primerjamo rezultate raziskave Mladina 2000 in njene sorodne raziskave, Mladina 2010, ki je potekala dobro desetletje pozneje, lahko ugotovimo, da mladi v Sloveniji vedno težje prihajajo do redne zaposlitve in samostojnega gospodinjstva ter se posledično težje odločajo za lastno družino. Raziskovalci ugotavljajo, da se je število mladih v Sloveniji v primerjavi z letom 2000 zmanjšalo za 11 %, v naslednjem desetletju pa lahko pričakujemo kar 20-odstotni upad (ibid.). Takšne demografske spremembe pomenijo, da je pomen družbene vključenosti mladih večji kot kadarkoli prej. Posebej zaskrbljujoče je, da so po podatkih raziskave Mladina 2010 ključni potenciali mladih danes družbeno aktivirani manj kot kadarkoli v zgodovini samostojne države, pri čemer se je velik premik zgodil prav v zadnjem desetletju (ibid.).

Študija Mladina 2010 predstavlja konceptualno in metodološko nadaljevanje tradicije raziskovanja mladih v Sloveniji. Kot osnova za oblikovanje metodološkega pristopa so bile uporabljene že opravljene študije mladih v Nemčiji (Hurrelmann et al., 2002, 2006 v Mladina 2010, 14).

Med letoma 2000 in 2010 se je za 9,2 % povečal delež tistih mladih, ki nikoli ali pa

redko (enkrat, dvakrat ali nekajkrat letno) obiskujejo cerkev ali hram. Značilni prediktorji verskih obredov so isti kot pri osebni religioznosti. Tudi tukaj se kaže odsotnost povezanosti z izobrazbo respondenta in močna povezanost z izobrazbo staršev (Mladina 2010, 365). Torej če so starši manj izobraženi, so tudi bolj verni, posledično svoje otroke vzgajajo v katoliškem duhu.

Po besedah Flereta in Klanjška lahko sklepamo, da religioznost upada ter da je religioznost močno povezana z družbenim izvorom, kjer izobrazba staršev zmanjšuje religioznost, življenje na podeželju pa jo spodbuja. Religioznost pri ženskah je višja. Neznatno se kaže pluralizacija konfesionalnosti. Ali je vpliv demokratičnega, avtoritativnega vzgojnega starševstva spodbujevalen, bi veljalo še raziskati, povezanost z avtoritarno nestrpnostjo pa je znana (Flere in Klanjšek 2009, *ibid.*).

Prav tako menita, da gre pri religioznosti za nadaljevanje dolgoročnih trendov počasnega upadanja religioznosti, šibkega nastajanja verskega trga, v okviru precejšnje stabilnosti na tem področju. Izobrazba staršev je izrazito negativno povezana z religioznostjo, religioznost je višja pri ženskah (*ibid.*, 365).

Po besedah Sergeja Flereta je splošno znano, da so ženske bolj religiozne kot moški. To še ni znanstvena zakonitost, ker moramo religioznost najprej opredeliti, to trditev pa časovno in prostorsko zamejiti. V prid tej trditvi je dosti znanstvenih izsledkov. Zaplete pa se pri vprašanju, ali so ženske religiozne na drugačen način kot moški, ali gre torej za različna tipa religioznosti (Flere 2004, 253). Te razlike lahko pojasnujemo v okviru psihologije in sociologije. V okviru psihologije se večjo religioznost žensk povezuje z osebnostno strukturo in osebnostnimi potezami. Nekatere poteze naj bi bile bolj izražene pri ženskah, hkrati pa organsko povezane z religioznostjo (*ibid.*).

Prav tako meni, da med predpostavljene osebnostne poteze spada tudi moška nagnjenost k tveganju (Eysenck 1990, Francis 1997, 87, v *ibid.*, 254), vendar jo je težko povezati z religioznostjo. Podobno je stališče, da so ženske bolj nagnjene k podrejanju, zato »odnos s Kristusom zadovolji žensko potrebo po povezanosti v nasprotju z moško potrebo po neodvisnosti« (Walter in Davie 1998, v *ibid.*). Za vsa ta stališča se lahko trdi, da ni mogoče ugotoviti, koliko so domnevne poteze in razlike med spoloma družbeno in kulturno pogojene, koliko pa imanentne, vendar utegne imeti Francis (1991, v *ibid.*) prav, da lahko z nekaterimi še globljimi, podedovanimi dimenzijami po Eysencku (predvsem psihotizem pri moških in

njegovo pomanjkanje pri ženskah) pojasnimo tudi omenjeno. Francis ni ostal zavezan Eysenckovemu modelu, temveč je opredelil osebnostne poteze maskulnosti in feminilnosti po Bemovi. Gre za nize potez, ki so prisotne pri obeh spolih, a v različnem obsegu in intenziteti. Osebnostne poteze maskulnosti so: biti agresiven, dominanten, sposoben vodenja, imeti močno osebnost, biti pripravljen zavzeti stališče, vsiljiv, neodvisen, stvari reševati s silo, braniti lastna stališča in biti pripravljen tvegati. Osebnostne poteze feminilnosti so: biti razumevajoč, čustven in ljubeč, občutljiv, sočuten, topel, rad potolažiti tiste, ki trpijo, nežen, poln usmiljenja, imeti rad otroke in biti dojemljiv za potrebe drugih (Bem 1981, Maznah in Choo 1986, Flere 2004, v *ibid.*, 254–255). Maskuline poteze se običajno faktorsko ločijo na neodvisnost in agresivnost, ženske pa ostanejo faktorsko enotne. Razlika pri teh potezah naj bi imela eksplikativno moč glede razlike med spoloma v religioznosti in prestopništvu. Pri feminilnosti naj bi šlo za čustvenost, radostnost, otroškost, odstotnost uporabe močnih izrazov, naklonjenost otrokom, lahkovernost, uživanje v laskanju, tiho govorico, razumevajoč značaj, sočustvovanje, vdanost in naklonjenost k popuščanju. Moški značaj pa naj bi vseboval nagnjenost k vodenju, sposobnost za obrambo lastnih stališč, tekmovalnost, agresivnost, ambicioznost, analitičnost, vsiljivost, dominantnost, neodvisnost, pripravljenost zavzeti stališče, samozavest, samozadostnost in pripravljenost za tveganje. Pri vsem tem gre za samooceno (*ibid.*, 254–255). Teh potez avtorica ni štela za biološko dane, temveč kot družbeno konstruirane v ameriški družbi. Namen in predpostavka te lestvice nikoli ni bila v tem, da bi bile te poteze omejene samo na ženske oziroma moške, temveč da so pri bioloških pripadnikih spolov nesorazmerno zastopane (*ibid.*, 261).

Danes prevladujejo, sicer manj kot v preteklosti, različni vzgojni vzorci za dečke in deklice, kot pravita Nelsen in Potvin, gre za tako imenovano diferencialno socializacijo. V kateri so opazne razlike v splošni vzgoji in pričakovanji odraslih do otrok, kjer se od dečkov pričakujeta večja analitičnost in osredotočenost na posamezne naloge, od deklic pa razumevanje splošnih človeških razmer ter miroljubne rešitve za nesoglasja. Od njih se pričakuje tudi večja pripravljenost za podrejanje in pokorščino, kar bi se utegnilo ujemati s krščansko religioznostjo. Poleg tega pa gre za izrazitejšo versko vzgojo deklic, od katerih se bolj pričakuje vernost (Nelsen in Potvin 1981, v *ibid.*, 256). Pomemben je tudi družbeni položaj v okviru sekularizacijske paradigme, saj ženske nimajo enakih družbenih vlog kot moški, ob tem pa vloge po spolu niso enako vrednotene. Te razlike se v razvitih državah zmanjšujejo, a še niso popolnoma izginile (Human Development Report, v *ibid.*). Francis (1991, v *ibid.*) je mnenja, da je dokazal, da družbene neenakosti niso dejavnik, ki bi mu lahko

pripisali razlike v obsegu religioznosti med spoloma, vendar zožuje pomen družbenega položaja, ne upoštevajoč vseh dimenzij. Glede družbenega položaja naj bi bilo odločilno, da nižja zaposlenost žensk povzroča, da te svojo družabnost uresničujejo v verskem življenju (Francis 1997, v *ibid.*).

Predvsem z družbeno konstrukcijo spola lahko pojasnujemo višjo religioznost žensk. Družbena konstrukcija identitete spola vpliva na mišljenje, ravnanje, vedenje, čustvovanje itd. osebe, ki ji je pripisan določen spol. Ta konstrukcija lahko deluje na način samouresničujoče se prerokbe, saj se v otroštvu nekaj pričakuje od deklet in fantov, kasneje se ta način mišljenja, norme in pravila obnašanja ponotranji in postane del ustroja osebe. Če se torej od deklet strogo pričakuje pokornost, vernost, ponižnost, nastane v procesu socializacije točno to. V obdobju odraslosti ti vzorci seveda variirajo, a temeljna matrica delovanja ostane vse življenje enaka.

4 Konformizem

Konformizem je prilagajanje posameznika družbeni skupini, situaciji ali širši družbi. Lahko je prostovoljen ali pa prisilen, s strani okolice ali posameznika. Najbolj do izraza pride, kadar se posameznik znajde v novih oz. nepoznanih okoliščinah in se zato prilagodi mnenju oz. prepričanju množice.

Konformizem Cerkvi izvira tudi iz preteklega načina življenja na vasi. Majhne vasi je cerkev, ki so jo imeli, povezovala. Bila je središče družbenega življenja za družino, še posebej za ženske, ki so lahko tam poklepetale s sosedami in se družile izven družine. Ob praznikih je celotna vas stopila skupaj pri pripravi praznovanj in dobrot, ki so jih zaužili. Če posamezne družine ne bi sodelovale pri tem, bi jih okolica izločila in osamila. To je torej tudi praktični vidik sodelovanja pri verskih obredih in prenašanju enake tradicije na svoje potomce.

Konformizem je povezan tudi s sprejemanjem zakramentov mladih, saj starši ne želijo biti izločeni in otroka krstijo, potem pa nadaljujejo z drugimi zakramenti, vse do birme. Če starši sami niso verni, po birmi prepustijo odločitev za nadaljnje obiskovanje cerkvenih obredov otroku. Tako se pogosto zgodi, da mladi obrede katoliške cerkve obiskujejo le do birme, nato pa jih opustijo.

Dušan Rutar meni, da novi gospodarji v teh krajih zagovarjajo konformistično mišljenje in vedenje (*nikar ne storite kaj upornega ali nekonformističnega, saj bodo ljudje potem po nepotrebnem trpeli*) ter nemoralno in neetično delovanje (*ubogajte samo gospodarje, saj ti že vedo, kaj je prav in kaj ni*). Novi gospodarji pa se žal niso nič naučili od Kristusa, če že Kanta ne berejo. Niso se naučili, da mora človek sicer dati cesarju, kar je njegovega, vendar mora bogu dati, kar je božjega (Rutar 1999, 80). Kristus je torej vedel, da je nad zemeljskimi gospodarji še en gospodar, v imenu katerega se je mogoče upreti vsakemu drugemu gospodarju. Prav to pa je definicija etičnega vedenja, ki ga je razvil Kant: drzni si in se upri gospodarjem, ki ne vedo, da mora kraj oblasti ostati prazen (ibid.).

Po besedah Rutarja se lahko upremo na tri načine. Najprej tako, da kot umna bitja spoznamo *apriorno* resnico, da je res tako (da mora biti kraj oblasti prazen). Drugič. Upremo se tako, da preprosto brezpogojno ubogamo etični zakon (tako kot Antigona in Medeja, ki sta se odrekli najdragocenejšemu in najvrednejšemu, kar sta imeli): ta nam pravi, da noben zemeljski gospodar na more računati, da bo zasedel prestol vrhovne oblasti (ibid.). Tretjič. Upremo se tudi tako, da preprosto ne popustimo glede želje. Ko nas prime, da bi se pustili fascinirati gospodarjem in njihovim spektaklom, preprosto proizvedemo *el piropo* (pohvala/poklon, op. a.) (ibid.).

Meni, da Cerkev skuša prikazati, da civilizacija, v kateri živimo, ne bi poznala kulture, znanja in morale, če ne bi bilo Katoliške cerkve. Ni jasno, koga hočejo imeti za idiota, saj je zlahka mogoče dokazati, da je Cerkev totalitarna ustanova. Taka je že od nekdanj, ko pa so ustanovili inkvizicijo in kasneje razglasili še dogmo o papeževi nezmotljivosti, je to postalo še bolj očitno (ibid., 87). Če se papež ne more motiti, Cerkev pa je urejena hierarhično in potrebuje sodišče za vse, ki mislijo s svojo glavo, kot se temu reče, ga morajo vsi ubogati, v nasprotnem primeru bodo izločeni, kaznovani, ekskomunicirani, izključeni oz. postavljeni pred sodišče. Iz tega logično sledi, da Cerkev ne pozna in ne prenese svobode posameznika, saj morajo v njej vsi misliti, govoriti in delovati znotraj okvirov, ki jih določa papež (ibid.).

Po besedah avtorja to tudi pomeni, da je Cerkev omejena, zunaj njenih meja pa nujno obstaja samo krivoverstvo, ateizem, brezboštvo (ibid.). Upor zato vedno vodi k proizvodnji vednosti in znanja, kar pomeni, da Cerkev, ki ne pozna uporov in jih ne prenese, saj vse upornike pravočasno zatire ali izloči, ne more proizvajati vednosti. To je razumljivo, saj je papež nezmotljiv, on bo povedal resnico, drugi pa jo bodo ponavljali za njim in širili na druge (ibid., 88).

Rutar se sprašuje ali je Katoliška cerkev res najboljša in najbolj verodostojna nosilka vrednot, ki da jih je bojda vse manj? Kako je lahko vrednota ena sama absolutna resnica? Kako je lahko vrednota konformizem? Kako so lahko vrednote dogme, v katere moraš verjeti? In obrnjeno: ali ni največja vrednota svoboda, ki pa je v Cerkvi sploh ne more biti? Seveda je (ibid.)! A cerkveni ljudje niso in ne morejo biti svobodni, kajti svoboda je kontingentna in partikularna, to pa pomeni, da se svobodnega človeka ne more ukalupiti. Lahko se ga seveda ukaluplja in Cerkev dela prav to, a vedno moramo in moremo upati, da se bo ukalupljeni slej kot prej uprl (ibid.). Katoliška vera tako po mojem mnenju preferira konformistično obnašanje svojih vernikov. Ateizma ne trpi. Trdi, da drugih vrednot, kot so katoliške, v naši družbi ni.

Tovrsten odnos RKC do ateizma in ateistov ni splošen, se je pa, po besedah Marjana Smrketa, očitno kazal v številnih nastopih nadškofa dr. Rodeta. Na načine: »Ta človek /ateist/ je brez bivanjske radosti in upanja.« »Ali živiš za Boga ali živiš za smrt. Druge možnosti ni.« »Ateisti in neverni so izrazita manjšina, a v Sloveniji igrajo glavno vlogo pri nezadržnem propadanju vrednot, saj drugih vrednot, kot so krščanske, na našem prostoru ni (Rode 1997 v Smrke 2004, 235).« Večkrat je tudi izrazil mnenje, da ateist ni ateist, če je moralen, pieteten ipd. Pravi ateist naj bi svojega očeta pokopal kar v kanto za smeti (Rode, cit. po Aleksič 1999 v Smrke 2004, 234).¹ Ravnanje ateistov ob smrti njihovih bližnjih (osmrtnice, sveče, cvetje) po nadškofovem mnenju kaže, da niso »dosledni ateisti (Čokl 2003b, v ibid.)«, dosledni ateisti namreč nimajo pietetne kulture. Nadškof je mlade, ki niso krščansko vzgajani, imenoval »idioti« (Podgoršek 1999, v ibid.). Ti mladi so po njegovem mnenju tudi moralno prazni in dezorientirani (ibid.). Tezo o nesrečnosti ateistov lahko razumemo tudi kot preizkušeno strategijo ustvarjanja in povzročanja problema tam, kjer ga ni (oz. ga ni nič več kot drugje), zato da bi se upravičila domnevna nenadomestljivost RKC. Po Campbellu tu izvajajo eno od različic problem ustvarjajoče funkcije (*problem-creating function*) (Campbell 1971 v Smrke 2004, 250). Ustvarijo navidezen problem, da potem lahko delujejo v vlogi rešiteljice (ibid.).

Žižek zapiše, da je pred več kot stoletjem Dostojevski v romanu Bratje Karamazovi opozarjal na nevarnost brezbožnega moralnega nihilizma; v bistvu je Dostojevski trdil, da je, če Bog ne obstaja, dovoljeno vse. Njegovo kritiko brezbožnega nihilizma je francoski filozof André

¹ Stališče je bilo izraženo tako: »Kdor hodi na grob svojih staršev, ni ateist. Poglejte: umre oče, ti ga zlekneš in neseš v kanto za smeti. To bi bil čisti ateizem (ibid.)«

Glucksmann celo uporabil za razmišljanje o 11. septembru, kot nakazuje že naslov njegove knjige Dostojevski na Manhattnu (Žižek 2006).

Takšno razmišljanje po mnenju Žižka ne bi moglo biti bolj zgrešeno: nauk, ki nam ga ponuja sodobni terorizem, je namreč ta, da je ravno v primeru, če Bog obstaja, dovoljeno vse, vključno z razstreljevanjem nedolžnih mimoidočih – to velja vsaj za tiste, ki trdijo, da delujejo v imenu boga, kajti neposredna povezanost z bogom, jasno, opravičuje kršenje vseh »zgolj« človeških omejitev in zapovedi (ibid.). Skratka, fundamentalisti niso nič boljši od »brezbožnih« stalinistov, ki jim je bilo vse dovoljeno zato, ker so sebe dojemali kot neposredno orodje svojega božanstva, imenovanega Zgodovinska nujnost napredovanja v komunizem (ibid.).

To, kar imajo za dobra dela, po Žižku počno fundamentalisti z namenom, da bi izpolnili božjo voljo in si prislužili zveličanje; ateisti delajo dobra dela preprosto zato, ker je tako prav. Mar ni prav to naša najbolj temeljna izkušnja moralnosti? Kadar naredim nekaj dobrega, tega ne naredim z mislijo na to, da si bom pridobil božjo naklonjenost, temveč zato, ker se sicer ne bi mogel pogledati v ogledalo (ibid.). Moralno dejanje je že po definiciji svoja lastna nagrada. David Hume, ki je bil veren človek, je to izrazil na precej piker način, ko je zapisal, da je edina pot, s katero pokažemo resnično spoštovanje do Boga, ta, da delujemo moralno, ne da bi se pri tem ozirali na božji obstoj (ibid.).

Resnični ateist nima nikakršne potrebe po tem, da bi pravilnost svoje drže potrjeval tako, da z bogokletnimi vsebinami izziva vernike. Spoštovanje prepričanj drugega kot najvišja vrednota lahko pomeni le eno od dvojega: ali drugega obravnavamo pokroviteljsko in se izogibamo temu, da bi ga prizadeli z uničenjem njegovih iluzij, ali pa sprejmemo relativistično držo, ki dopušča različne »sisteme resnice« in vsako vztrajanje pri eni sami resnici obsoja kot grobo vsiljevanje (ibid.).

5 Empirična raziskava

Za diplomsko delo sem opravila raziskavo na Šolskem centru Rudolfa Maistra Kamnik. Anketne vprašalnike so profesorji razdelili vsem učencem prvega letnika vseh smeri (splošna gimnazija, ekonomska gimnazija, ekonomski tehnik). Raziskavo sem izvajala med 8. in 18. junijem 2010. Izpolnjenih je bilo 125 anketnih vprašalnikov, vsak vprašalnik je vseboval 19 vprašanj. Na začetku vsake ankete so morali anketiranci navesti spol in starost. Reprezentativen vzorec zajema prebivalce tako ruralnega kot tudi urbanega področja.

Tabela 5.1: Sestava reprezentativnega vzorca glede na spol (izraženo v odstotkih)

N	Moški	Ženske
125	50,4	49,6

Tabela 5.2: Sestava reprezentativnega vzorca glede na starost (izraženo v odstotkih)

N	15 let	16 let	17 let
125	50,4	47,2	2,4

Tabela 5.3: Pripadnost krščanski verski skupnosti glede na spol (izraženo v odstotkih)

Moški		Ženske	
Da	Ne	Da	Ne
46,0	54,0	67,7	32,3

6 Hipoteze

- **Hipoteza 1:** Velik del mladih katoličanov sveto birmo dojema kot neavtonomno dejanje, v katerega privolijo zaradi pritiskov okolja.
- **Hipoteza 2:** Povezujeta se zaznavanje neprostopoljnosti obiskovanja obredov katoliške cerkve in prejetja zakramenta svete birme, ter nižja pripravljenost, da bi svoje potomce vzgajali v katoliškem duhu.
- **Hipoteza 3:** Neavtonomnost pri odločitvi za prejetje svete birme vodi v prenehanje obiskovanja verskih obredov po končani sveti birmi.

7 Analiza

S pridobljenimi podatki sem nato križala določene spremenljivke med seboj. Analiza je bila opravljena s programom SPSS, ki analizira družboslovne spremenljivke.

7.1 Preverjanje hipoteze 1 in hipoteze 2

Veljavnih odgovorov je 55,2 %, saj je toliko anketirancev odgovorilo, da so prejeli obred svete birme. Drugi odgovori so izločeni, saj so anketiranci pripadniki drugih ver ali ateisti. Manjkajočih odgovorov je torej 44,8 %, to pomeni, da so ti pripadniki drugih verstev – muslimanske, pravoslavne vere idr. ali ateisti. Celotna križanja spremenljivk so zato potekala le na odstotku anketirancev, ki pripadajo katoliški veri. Pokaže se torej dejstvo, da je populacija že znotraj tako malega vzorca, kot je število 125, precej razdeljena. Tako ne prevladuje, kot bi morda pričakovali, Katoliška cerkev, pač pa je vzorec precej raznolik in vsebuje tudi pripadnike muslimanske in pravoslavne veroizpovedi ter ateiste.

Tabela 7.1: Križanje spremenljivk »Ali ste neprostopoljno obiskovali verske obrede?« in »Spol«. Rezultati so izraženi v odstotkih.

	Ali ste neprostopoljno obiskovali verske obrede?			
Spol	Da	Ne	Drugo	Skupaj
Moški	24,1	72,4	3,4	100,0
Ženski	32,5	62,5	5,0	100,0
Skupaj	29,0	66,7	4,3	100,0

Med moškimi je 24,1 % takšnih, ki so neprostoovoljno obiskovali verske obrede. V skupini žensk je 32,5 % takšnih, ki so neprostoovoljno obiskovale verske obrede. V tem primeru se pokaže, da je bilo tistih žensk, ki so bile »prisiljene« obiskovati verske obrede, več, kot pa je bilo moških. Skupno je tistih moških in žensk, ki so neprostoovoljno obiskovali obrede 29 %, tistih, ki pa so obrede obiskovali prostovoljno pa 66,7 %.

Tabela 7.2: Križanje spremenljivk »Ste neprostoovoljno obiskovali verske obrede?« in »Nameravate otroka vzgajati v enakem duhu?« Rezultati so izraženi v odstotkih.

Ste neprostoovoljno obiskovali verske obrede?	Nameravate otroke vzgajati v enakem duhu?			
	Da	Ne	Drugo	Skupaj
Da	25,0	35,0	40,0	100,0
Ne	80,0	4,4	15,6	100,0
Drugo	100,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj	64,7	13,2	22,1	100,0

Med tistimi, ki so neprostoovoljno obiskovali verske obrede je 25 % takih, ki nameravajo otroke vzgajati v enakem duhu, in 35 % takih, ki tega ne nameravajo.

Pokaže se torej korelacija med občutkom neprostoovoljnosti obiskovanja verskih obredov in odporom, da bi pozneje vzgajali otroke v enakem cerkvenem duhu.

Tabela 7.3: Križanje spremenljivk »Zakaj ste prejeli obred sv. birme?« in »Nameravate otroke vzgajati v istem duhu«. Rezultati so izraženi v odstotkih.

Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	Nameravate otroke vzgajati v enakem duhu?			
	Da	Ne	Drugo	Skupaj
To mi veliko pomeni	96,0	4,0	0,0	100,0
Staršem to veliko pomeni	66,7	0,0	33,3	100,0
Starši so se odločili	37,5	0,0	62,5	100,0
Ker dobim darilo	26,7	40,0	33,3	100,0
Drugo	61,5	15,4	23,1	100,0
Skupaj	64,2	13,4	22,4	100,0

Med tistimi, ki so se za birmo odločili, ker jim to veliko pomeni, jih bo 96 % otroke vzgajalo v enakem duhu. Od tistih, ki so se za birmo odločili, ker staršem to veliko pomeni, jih bo 66,7 % vzgajalo otroke v enakem duhu. Med tistimi, ki so se za birmo odločili, ker so tako odločili

starši, jih bo 37,5 % vzgajalo otroke v enakem duhu. Od tistih, ki so se za birmo odločili zaradi darila, jih bo le še 26,7 % vzgajalo otroke v enakem duhu.

Pripravljenost za vzgojo svojih otrok v enaki veri upada glede na to, ali so se za birmo odločili, ker je to staršem veliko pomenilo, ali so birmo določili starši ali pa je bilo za birmo odločilno darilo.

Očitna je torej povezava med razlogi za obiskovanje verskih obredov in odločitve za birmo ter kasnejšo (ne)pripravljenostjo za vzgajanje otrok v katoliškem duhu. Ekstrinzična motivacija je bolj pomembna in izražena v večji meri kot intrinzična motivacija.

V diplomskem delu se potrди hipoteza 1:

Hipoteza 1: Velik del mladih katoličanov sveto birmo dojema kot neavtonomno dejanje, v katerega privolijo zaradi pritiskov okolja.

Od tistih, ki so neprosto voljno prejeli obred birme, jih bo le majhen odstotek otroke vzgajalo v enaki veri. Odstotek anketirancev, ki so se odločili za vzgojo otrok v enakem duhu, upada glede na to, ali so birmo prejeli po svoji želji ali pa so temu botrovali pritiski iz okolja. Opazna je korelacija med tistimi, ki so se za birmo odločili po svoji vesti in želji ter vzgojo otrok v enaki veri.

Tisti del mladih katoličanov, ki birmo dojema kot neavtonomno dejanje, je v njo privolilo zaradi pritiskov okolja. Motivacija za prejetje birme je bila tako predvsem ekstrinzična.

➤ *V diplomskem delu se potrди hipoteza 2:*

Hipoteza 2: Povezujeta se zaznavanje neprosto voljnosti obiskovanja obredov Katoliške cerkve in zakramenta svete birme ter nižja pripravljenost, da bi svoje potomce vzgajali v katoliškem duhu.

Od tistih moških in žensk, ki so neprosto voljno obiskovali verske obrede, jih bo 25 % otroke vzgajalo v enaki veri. Od tistih, ki so verske obrede obiskovali, ker so tako sami želeli, jih bo 80 % otroke vzgajalo v enaki veri. Pokaže se korelacija med neprosto voljnostjo pri obiskovanju obredov in zakramenta birme ter pripravljenost na vzgojo otrok v enaki veri.

7.2 Preverjanje hipoteze 3

Tabela 7.4: Križanje spremenljivk »Zakaj ste prejeli obred sv. birme?« in »Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?«. Rezultati so izraženi v odstotkih.

Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?						
	1-2x na teden	1x na dva tedna	1x na mesec	Ob velikih praznikih	Ne obiskuje m več obredov	Drugo	Skupaj
To mi veliko pomeni	26,9	15,4	19,2	26,9	7,7	3,8	100,0
Staršem to veliko pomeni	33,3	0,0	0,0	33,3	33,3	0,0	100,0
Starši so se odločili	0,0	0,0	0,0	50,0	37,5	12,5	100,0
Ker dobim darilo	0,0	0,0	0,0	64,3	35,7	0,0	100,0
Drugo	30,8	15,4	15,4	30,8	7,7	0,0	100,0
Skupaj	19,4	9,0	10,4	38,8	19,4	3,0	100,0

Od tistih, ki so sveto birmo prejeli, ker jim to veliko pomeni, jih 26,9 % še danes redno (1 x – 2 x na teden) hodi k sveti maši. Od tistih, ki so birmo prejeli, ker je to staršem veliko pomenilo, jih redno hodi k obredom še 33,3 %. Tisti, pri katerih so se za sveto birmo odločili starši ali pa so obred prejeli zaradi darila, danes svete maše ne obiskujejo več redno.

Enkrat na štirinajst dni hodi 15,4 % anketirancev, enkrat na mesec hodi 19,2 %, ter ob velikih praznikih hodi 26,9 % tistih, ki jim je prejetje svete birme veliko pomenilo. Od tistih, ki jim je prejetje birme veliko pomenilo, pa jih 7,7 % danes ne obiskuje več obredov.

Od tistih, ki so sveto birmo prejeli, ker je staršem to veliko pomenilo, jih 33,3 % še danes redno hodi k sveti maši, 33,3 % jih hodi ob velikih praznikih. 33,3 % pa jih ne obiskuje več obredov. Prav tako od tistih, ki so prejeli birmo zaradi odločitve staršev ali pa zaradi darila, nihče več kot enkrat na štirinajst dni ali pa enkrat mesečno ne obiskuje obredov RKC.

Od tistih, ki so birmo prejeli zaradi odločitve staršev, gre k obredom ob velikih praznikih RKC le še 50,0 % anketirancev, 37,5 % pa jih obredov sploh ne obiskuje več.

Od tistih, ki so birmo prejeli zaradi darila, jih gre k obredom ob velikih praznikih RKC še 64,3 %, 35,7 % pa jih obredov RKC ne obiskuje več.

Največji upad v obiskovanju svete maše in drugih obredov se pokaže pri tistih, ki so sveto birmo prejeli zaradi odločitve staršev, ker je staršem to veliko pomenilo ali pa zaradi darila. Torej, med tistimi, ki so se za birmo odločili na podlagi intrinzične motivacije, jih velika večina še obiskuje obrede katoliške cerkve, prav tako bi vzgajali otroke v enaki veri.

Tistim, ki pa so za motiv imeli darilo ali pa zunanjo »prisilo«, torej ekstrinzično motivacijo, pozitivno ali negativno, pa so se obredi ali sploh sam koncept Katoliške cerkve zamerili. Tako tudi pozneje niso pripravljene vzgajati otrok v enaki veri.

Tabela 7.5: Križanje spremenljivk »Zakaj ste prejeli obred svete birme?« in »Spol«. Rezultati so izraženi v odstotkih.

Spol	Zakaj ste prejeli obred sv. birme?					
	To mi veliko pomeni	Staršem to veliko pomeni	Starši so se odločili	Ker dobim darilo	Drugo	Skupaj
Moški	28,6	10,7	3,6	32,1	25,0	100,0
Ženski	45,0	7,5	17,5	15,0	15,0	100,0
Skupaj	38,2	8,8	11,8	22,1	19,1	100,0

Med tistimi, ki so prejeli obred svete birme, ker jim je to veliko pomenilo, je 28,6 % moških ter 45,0 % žensk. Med anketiranci, ki so prejeli obred svete birme, ker je to veliko pomenilo staršem, je 10,7 % moških ter 7,5 % žensk. Med tistimi, ki so prejeli obred svete birme, ker so se tako odločili starši, je 3,6 % moških, ter 17,5 % žensk. Med tistimi, ki so prejeli obred svete birme zaradi darila, je 32,1 % moških ter 15,0 % žensk. Pokaže se povezava med prejetjem darila ter prejetjem birme. Pri moških je še enkrat večji odstotek tistih, ki so se odločili za birmo na podlagi darila.

➤ *V diplomskem delu se potrди hipoteza 3:*

Hipoteza 3: Neavtonomnost pri odločitvi za sprejetje svete birme vodi v prenehanje obiskovanja verskih obredov po končani sveti birmi.

Med tistimi, ki so neprosto voljno prejeli birmo, se povečuje delež tistih, ki (leto dni po prejetju birme) obiskujejo obrede le enkrat na mesec ali pa za velike praznike. Od tistih, ki so

birmo prejeli zaradi odločitve staršev ali pa zaradi darila, danes redno (vsak teden, enkrat na dva tedna, mesečno) nihče več ne obiskuje obredov Katoliške cerkve.

8 Interpretacija

V empiričnem delu, ki sem ga opravila za diplomsko delo, se potrdi prva hipoteza, da velik del mladih katoličanov birmo dojema kot neavtonomno dejanje, v katerega privolijo zaradi pritiskov okolja. Prav tako pa je opazna korelacija med tistimi, ki so se za birmo odločili po svoji vesti in želji ter vzgojo otrok v enaki veri. Nasprotno pa je pri tistih, ki so se za birmo odločili po svoji volji, odstotek, takih, ki bodo otroke vzgajali v enaki veri, večji.

Potrdi se druga hipoteza, saj bo od tistih, ki so neprostoovoljno obiskovali obrede Katoliške cerkve in prejeli obred birme, le majhen odstotek ljudi otroke vzgajalo v enaki veri, kot so bili vzgojeni sami.

Od tistih moških in žensk, ki so neprostoovoljno obiskovali obrede katoliške cerkve, jih bo le 25 % otroke vzgajalo v enaki veri. Tisti del mladih katoličanov, ki obiskovanje obredov dojema kot neavtonomno dejanje, je v to privolilo zaradi pritiskov okolja. Motivacija za obisk obredov je bila tako predvsem ekstrinzična.

Ekstrinzična motivacija tako ne prihaja iz njih samih in se nahaja v materialnih stvareh, kot so darila ob zaključku birme, ali pa je zgoščena v sami neavtonomni odločitvi za birmo, kar kaže na nemoč ob uveljavljanju svoje volje in se izraža kot »prisila«.

Odstotek anketirancev, ki so se odločili za vzgojo svojih otrok v enakem duhu, upada glede na to ali so birmo prejeli po svoji želji ali pa zaradi pritiskov iz okolja. Opazna je korelacija med tistimi, ki so se za birmo odločili po svoji vesti in želji ter vzgojo otrok v enaki veri.

Potrdi se tretja hipoteza, saj je od tistih, ki so neprostoovoljno prejeli birmo, leto dni po tem, večina že prenehala redno obiskovati obrede Katoliške cerkve.

Starši pogosto vztrajajo v želji ali pa »prisili«, da bodo svoje otroke vzgajali v enaki veri, kot so bili vzgajani sami. Temu botruje pritisk okolja, ožje družine in pa sorodstva. Lažje je postati in ostati konformen, saj si tako najmanj očiten in ne izstopaš posebej. Kakršnokoli odstopanje se smatra za deviantno, pospremljeno je z očitajočimi pogledi in tihim prišepetavanjem med ljudmi.

Po mnenju Žižka se je z razvojem birokratsko-korporativnega kapitalizma v libidinalnem ustroju človeka kot osebnosti izgubila individualna avtonomija, ki jo je še premogel »prejšnji« individuum protestantske etike (Žižek 1987, 133). *Other-directed*, heteronomni »človek organizacije« je usmerjen k priznanju s strani socialne skupine, ki ji individuum pripada. Ideal Jaza² spremeni svojo vsebino in se nekako »povnanji«, sestoji se iz pričakovanj vrstniške skupine, okolja, vir moralnega zadovoljstva ni več občutek, da smo navzlic pritisku okolja ostali zvesti sami sebi in izpolnili svojo dolžnost, marveč nasprotno občutek, da smo lojalnost do skupnosti postavili nad vse. V svojem Idealu-Jaza se subjekt gleda z očmi vrstniške skupine, kakršen bi moral biti, da bi bil vreden ljubezni te skupine (Žižek 1987, 132–133). V konfliktu med posameznikom in institucijo se mora posameznik podrediti, odpovedati se svoji nični samostojnosti in najti mesto v družbenem sistemu, ki mu pripada in ki daje pomen njegovemu življenju – največja vrednota je to, čemur pravimo občutek pripadnosti (*belonging*) (ibid., 133). »Nevidno roko« trga zamenja »nevidna roka« institucije. S tem se ne spremeni le »vsebina« Idealov, marveč tudi in nemara celo predvsem sam njihov *status*: pri »heteronomnem« individuumu ne gre zgolj za to, da je individualizem nadomeščen s konformizmom ipd., marveč postane zmožnost prilagajanja zahtevam okolja, hitrega reagiranja na zmerom nove, spreminjajoče se zahteve okolja sama v sebi vrednota, celo vrhovna vrednota (ibid.). V vsem tem procesu preobrazbe protestantske etike v »heteronomno« etiko »človeka organizacije« pa ostaja neka konstanta: »družbeno-nujni značaj« se oblikuje na podlagi simbolne identifikacije, ponotranjenega Ideala Jaza (ibid., 134).

Torej s podreditvijo instituciji, vrstniškimi, sorodniškimi in drugim skupinam se vedno znova kreira in ohranja konformizem tudi na religijskem področju, saj postane vrhovna vrednota vtopitev v želje drugih in nekritična lojalnost do različnih avtoritet. Osebni individualni premislek in nato dejanje nima več pravega pomena, saj le-ta nima družbenega spoštovanja in

² Ideal Jaza oblikuje z integracijo simbolnega Zakona, ki ga zastopa Ime-Očeta, očetovski Ideal-Jaza, ki je rezultat »normalne« razrešitve Ojdipovega kompleksa (Žižek 1987, 126). Lacanova opredelitev Ideala-Jaza je točka simbolne identifikacije, tista točka v Drugem, iz katere, od koder se subjekt vidi v obliki, ki je vredna ljubezni, se od koder se prikaže kot vreden ljubezni drugega (ibid., 127). Ko smo opravili neko težavno nalogo, žrtvovali smo svoje neposredne interese in izpolnili svojo dolžnost, izpričali svojo zvestobo neki višji instanci – v tem primeru občutimo notranjo zadostitev, notranje zadovoljstvo, da smo bili na višini svojega »poslanstva«. »Občutek notranjega zadovoljstva« je prav »nagrada« za to, da smo se podredili višji Stvari, da smo v njenem imenu žrtvovali svoj narcistični interes (ibid., 128). Ideal Jaza s ponotranjenim Zakonom tvori glas vesti.

priznanja. Družbeno spoštovanje in priznavanje ima nekritični konformizem, ki ne dopušča dvoma v avtoriteto.

9 Zaključek

Sam vstop v katoliško vero je neavtonomen. Kot dojenčki smo, s strani staršev, »prisiljeni«, prejeti obred svetega krsta, ki je vstop v katoliško vero in njene zakramente, ki se kasneje nadgrajujejo s svetim obhajilom, birmo, zakonom itd. Sami na to nimamo niti najmanjšega vpliva, saj se vse to dogaja brez naše vednosti, kaj šele privolitve, saj pri teh mladih letih nismo dovolj razsodni za takšno odločitev. Posledica pa je ta, da se kasneje niti »izpisati« ne moremo iz nje. Starši pa imajo različne motive za prejetje krsta otrok.

Če so ti motivi čisti in iz pravih razlogov, ker so sami verni in verjamejo v dobroto in pravičnost katoliške vere, so takšne odločitve bolj sprejemljive kot pa odločitve za krst iz samega socialnega konformizma. »Kaj bodo pa drugi rekli?« je najpogostejši odziv na določena dejanja. Treba se je čim bolj prilagoditi okolici, sorodstvu in ožji družini. Da ne izstopaš pretirano. Da se zliješ z okolico. Motivacija za prejetje birme je odvisna tudi od vernosti staršev. Če so le-ti iskreno verni in tudi otroka socializirajo v to vero, je večja verjetnost, da bo birmo sprejel po svoji želji in zato, ker si to iskreno želi storiti. Intrinzična motivacija je torej notranja motivacija, ki izvira iz človeka samega brez zunanjih fizičnih vplivov. Gre za aktivnost, ki vzbuja užitek in zadovoljstvo, od nje pa ne pričakujemo nagrade. Prav tako ne temelji na zunanjih ali notranjih pritiskih. Tovrstna motivacija posameznika spodbuja in mu daje občutek notranjega zadoščenja.

Ekstrinzična motivacija pa se pogosteje pojavlja v družinah, kjer starši niso pretirano verni, obrede obiskujejo bolj poredko ali pa jih sploh ne. Tudi otroci tako ne ponotranjijo smisla in bistva vere. Ta vrsta motivacije, temelji na zunanjih ali notranjih pritiskih, sama aktivnost pa je sredstvo, za dosego drugega cilja.

Udeleževanje mladih pri verskih obredih se zmanjšuje. Religiozna pripadnost in vernost, prav tako pa obiskovanje obredov, je močno povezana z izobrazbo staršev in njihovo religiozno pripadnostjo. Pokaže se, da je večji odstotek vernih žensk kot pa moških. Religioznost je povezana z družbenim izvorom, torej odvisna je od področja, v katerem človek živi. Ruralna

področja so bolj podvržena verskemu vplivu. V ruralnih področjih se ljudje bolj poznajo, saj živijo bližje in bolj povezano kot pa ljudje v mestih. Ljudje so si sosedje v pravem pomenu besede, v mestih pa se to sosedstvo izgublja. Prav zato je tudi povezava Cerkve s posameznikom močnejša, saj je v vasici, kjer so vsi verni, težko biti nevernik, saj postaneš izobčenec ali pa vsaj tarča grdih pogledov.

Birma predstavlja nekakšen slovesen odhod od Cerkve. Večini staršev in otrok je birma zadnji zakrament, ki ga morajo prejeti, nato pa se od cerkve odtujijo. Prejetje svete birme jim omogoča tudi prejetje svetega zakona, pozneje v življenju. Prav to nekaterim predstavlja motivacijo za dokončanje vseh zakramentov – svetega krsta, svete evharistije in svete birme.

10 Literatura

- CARA – Center for Applied research in the Apostolate. 2012. *World data over time*. Dostopno prek: <http://cara.georgetown.edu/CARAServices/requestedchurchstats.html> (11. februar 2012).
- Center za socialno psihologijo. 2012. *Mladina 2000*. Dostopno prek: http://csp.fdv.si/raziskave/raziskovalni_projekti/projekt/mladina-2000/ (1. januar 2012).
- Began, Vladko. 2010. *Resnica in cerkev se izključujeta!* Šmarje pri Jelšah: Samozaložba.
- Eurydice Slovenija. 2009. *URSM: Rezultati nacionalne raziskave »Mladina 2010«*. Dostopno prek: http://www.eurydice.si/index.php?option=com_content&view=article&id=3625:-ur-sm-rezultati-nacionalne-raziskave-qmladina-2010q-&catid=96:zadnje-novice&Itemid=342 (1. januar 2012).
- Flere, Sergej. 2004. Spol in religioznost. V *S Slovenkami in Slovenci na štiri oči*, ur. Brina Malnar in Ivan Bernik, 253–263. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Kapellari, Egon. 1993. *Ko človeka dviga duh. (Škof piše o birmi)*. Celovec, Ljubljana, Dunaj: Mohorjeva založba.
- McGrath, Alister. 2007. *Christian theology*. University of Oxford: Blackwell publishing.
- Ministrstvo za šolstvo in šport. 2010. *Mladina 2010. Končno poročilo o rezultatih raziskave*. Dostopno prek: http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/novice/Tiskovka/Mladina_2010_Koncno_porocilo.pdf (1. januar 2012).
- Rutar, Dušan. 1999. *Teološki spisi*. Letnik I. Številka 00. Ljubljana: Društvo za zaščito ateističnih čustev.
- Smrke, Marjan. 2004. A/teizem in srečnost v medevropskih primerjavah. V *S Slovenkami in Slovenci na štiri oči*, ur. Brina Malnar in Ivan Bernik, 233–252. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Vatican - The Holy See. 2008. *Catechism of the Catholic Church. Part two. The celebration of the christian mystery*. Dostopno prek:

http://www.vatican.va/archive/ccc_css/archive/catechism/p2s2c1a2.htm (18. oktober 2011).

- Žižek, Slavoj. 1987. *Jezik, ideologija in Slovenci*. Ljubljana: Delavska enotnost.
- --- 2006. Ateizem edina možnost za svetovni mir? Če Bog obstaja, je dovoljeno vse. *Dnevnik*, 18. marec. Dostopno prek: <http://www.dnevnik.si/novice/svet/170890> (1. januar 2012).

11 Prilogi

Priloga A: Anketni vprašalnik

Pozdravljeni!

Sem študentka Fakultete za družbene vede, smer Analitska sociologija. Za diplomsko delo delam raziskavo, v kateri želim ugotoviti religijsko pripadnost in odnos mladih do religije.

Podatke pridobljene v tem anketnem vprašalniku, bom uporabila izključno za moje diplomsko delo, in zagotavljam vam popolno anonimnost. Vprašalnik vam bo vzel le nekaj minut.

Zahvaljujem se vam za sodelovanje.

Mojca Podlogar

1. Napišite svojo starost in spol.

..... M Ž

2. Ali pripadate kateri verski skupnosti? Če je odgovor DA, potem napišite kateri?

.....

Če ste na 2. Vprašanje odgovorili, DA, potem odgovorite tudi na 3. vprašanje, sicer ga izpustite.

3. Ali tudi vaši starši pripadajo isti verski skupnosti?

a.) Da.

b.) Ne. Razloži:

c.) Drugo:

4. Na lestvici od 1 do 5, pri čemer je 1 - nisem veren in 5 - zelo sem veren, ocenite kako verni ste?

1 2 3 4 5

5. Ali nameravate tudi svoje otroke vzgajati v duhu, v katerem ste bili sami vzgajani (torej npr. v ateističnem, katoliškem duhu...)?

a.) Da. Zakaj?.....

b.) Ne. Zakaj?.....

c.) Drugo:

6. Ali vam veliko pomeni, da je vaš partner/ica enake verske pripadnosti?

a.) Da. Zakaj?

b.) Ne. Zakaj?

c.) Drugo:

7. Ali ste zaključili obred Svete birme v Rimskokatoliški cerkvi (v nadaljevanju RKC)?
- a.) Da.
 - b.) Ne. Zakaj?
 - c.) Drugo:

Na naslednja vprašanja odgovarjajo le tisti, ki so na 7. vprašanje odgovorili DA.

8. Kako pogosto vaši starši obiskujejo Sveto mašo?
- a.) Enkrat do dvakrat na teden
 - b.) Enkrat na dva tedna
 - c.) Enkrat na mesec
 - d.) Ob velikih praznikih
 - e.) Drugo:

9. Ali imajo vaši starši opravljen obred Svete birme?
- a.) Da.
 - b.) Ne.
 - c.) Drugo:

10. Zakaj ste prejeli obred Svete birme?
- a.) Ker mi to veliko pomeni
 - b.) Ker to mojim staršem veliko pomeni
 - c.) Nisem se jaz tako odločil, moji starši so se odločili
 - d.) Ker dobim darilo od zaključku birme
 - e.) Drugo:.....

11. Ali ste imeli občutek, da ste takrat neprostovoljno obiskovali verouk, priprave na birmo ali Sveto mašo?
- a.) Da. Razloži.
 - b.) Ne. Razloži.
 - c.) Drugo:

Če ste na 11. Vprašanje odgovorili DA, potem izpolnite tudi 12., sicer ga preskočite.

12. Ali je občutek neprostovoljnosti negativno vplival na vaš današnji odnos do vere?
- a.) Da, je vplival. Posledica je, da se ne udeležujem več verskih obredov.
 - b.) Da, je vplival. Čutim odpor do vsega povezanega z vero.
 - c.) Ne, ni vplival. Še danes se občasno udeležujem verskih obredov.
 - d.) Ne, ni vplival. Še danes se udeležujem verskih obredov.
 - e.) Drugo:

13. Koliko vam je pomenilo darilo ob zaključku Svete birme?
- a.) Zelo veliko

- b.) Veliko
- c.) Vseeno mi je bilo ali ga dobim ali ne
- d.) Ni mi pomenilo veliko
- e.) Sploh mi ni pomenilo veliko
- f.) Nisem dobil darila

14. Kako pogosto danes obiskujete Sveto mašo?

- a.) Enkrat do dvakrat na teden
- b.) Enkrat na dva tedna
- c.) Enkrat na mesec
- d.) Za velike praznike
- e.) Ne obiskujem več verskega obreda
- f.) Drugo:

Če ste na 14. vprašanje odgovorili NE OBISKUJEM VEČ VERSKEGA OBREDA, potem izpolnite tudi 15., sicer ga preskočite.

15. Zakaj še obiskujete verske obrede?

- d.) To mi veliko pomeni
- e.) Starši hodijo in hodim z njimi
- f.) Starši želijo, da hodim
- g.) Drugo:

16. Nekateri starši poudarjajo dejstvo, da je pomembno le, da naredite Sveto birmo, potem pa se lahko sami odločate ali boste še hodili k verskim obredom, drugim staršem pa je pomembno, da tudi kasneje nadaljujete obiskovanje verskih obredov. Kako je bilo v vašem primeru?

.....

17. Kakšen je vaš odnos do katoliške vere? Možnih je več odgovorov.

- a.) Katoliška vera je najboljša izmed vseh verstev.
- b.) Katoliška vera spodbuja ljudi k tem, da postanejo boljši ljudje.
- c.) Katoliška vera v praksi ne izvaja tistega, kar uči.
- d.) Katoliška vera ni moralna. V njej je preveč ljudi, ki si želijo le določenih ugodnosti (finančnih, političnih itd.).
- e.) Katoliška vera le zavaja ljudi s svojimi idejami.
- f.) Drugo:

18. Ali se vam zdi, da katoliška vera stopa v korak s časom?

- a.) Da. Zdi, se mi da lahko brez težav živim po pravilih katoliške cerkve.
- b.) Ne. Oklepajo se starih pravil, ki nas mladih ne vključujejo, oziroma ne moremo se poistovetiti z njimi (pravica do kontracepcije, kondomi, pravica do načrtovanja družine, pravica do ločitve itd.).
- c.) Drugo:

19. Prikrivanje spolnih zlorab otrok s strani duhovnikov je pustilo globok pečat na RKC.
Ali zaradi tega manj verjamete v institucijo RKC in ji manj zaupate?
- 11.1 Da. Na kakšen način:
 - 12.1 Ne, še vedno ji v enaki meri zaupam.
 - 13.1 Drugo:

Priloga B: SPSS

CROSSTABS /TABLES=V10 BY V5a /FORMAT=AVALUE TABLES /STATISTICS=CORR /CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL /COUNT ROUND CELL /BARChart.

Crosstabs

Notes		
	Output Created	03-okt-2010 20:26:07
	Comments	
Input	Data	C:\Documents and Settings\hci\Desktop\Mojca_recode.SAV
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	125
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each table are based on all the cases with valid data in the specified range(s) for all variables in each table.
	Syntax	CROSSTABS /TABLES=V10 BY V5a /FORMAT=AVALUE TABLES /STATISTICS=CORR /CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL /COUNT ROUND CELL /BARChart.
Resources	Processor Time	0:00:00.953
	Elapsed Time	0:00:01.000
	Dimensions Requested	2

Notes

	Output Created	03-okt-2010 20:26:07
	Comments	
Input	Data	C:\Documents and Settings\hci\Desktop\Mojca_recode.SAV
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	125
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each table are based on all the cases with valid data in the specified range(s) for all variables in each table.
	Syntax	CROSSTABS /TABLES=V10 BY V5a /FORMAT=AVALUE TABLES /STATISTICS=CORR /CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL /COUNT ROUND CELL /BARCHART.
Resources	Processor Time	0:00:00.953
	Elapsed Time	0:00:01.000
	Dimensions Requested	2
	Cells Available	174762

[DataSet1] C:\Documents and Settings\hci\Desktop\Mojca_recode.SAV

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	67	53,6%	58	46,4%	125	100,0%

Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Nameravate otroke vzgajati v tem duhu? Crosstabulation

			Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?
			da
Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	to mi veliko pomeni	Count	24
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	96,0%
		% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	55,8%
		% of Total	35,8%
staršem to veliko pomeni	Count	4	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	66,7%	
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	9,3%	
	% of Total	6,0%	
starši so se odločili	Count	3	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	37,5%	
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	7,0%	
	% of Total	4,5%	
ker dobim darilo	Count	4	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	26,7%	

	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	9,3%
	% of Total	6,0%
drugo	Count	8
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	61,5%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	18,6%
	% of Total	11,9%
Total	Count	43
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	64,2%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	100,0%
	% of Total	64,2%

Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Nameravate otroke vzgajati v tem duhu? Crosstabulation

			Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?
			ne
Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	to mi veliko pomeni	Count	1
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	4,0%
		% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	11,1%
		% of Total	1,5%
staršem to veliko pomeni	Count	0	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	,0%	
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	,0%	
	% of Total	,0%	
starši so se odločili	Count	0	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	,0%	

	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	,0%
	% of Total	,0%
ker dobim darilo	Count	6
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	40,0%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	66,7%
	% of Total	9,0%
drugo	Count	2
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	15,4%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	22,2%
	% of Total	3,0%
Total	Count	9
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	13,4%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	100,0%
	% of Total	13,4%

Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Nameravate otroke vzgajati v tem duhu? Crosstabulation

			Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	
			drugo	Total
Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	to mi veliko pomeni	Count	0	25
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	,0%	100,0%
		% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	,0%	37,3%
		% of Total	,0%	37,3%
staršem to veliko pomeni	Count	2	6	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	33,3%	100,0%	

	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	13,3%	9,0%
	% of Total	3,0%	9,0%
starši so se odločili	Count	5	8
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	62,5%	100,0%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	33,3%	11,9%
	% of Total	7,5%	11,9%
ker dobim darilo	Count	5	15
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	33,3%	100,0%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	33,3%	22,4%
	% of Total	7,5%	22,4%
drugo	Count	3	13
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	23,1%	100,0%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	20,0%	19,4%
	% of Total	4,5%	19,4%
Total	Count	15	67
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	22,4%	100,0%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	100,0%	100,0%
	% of Total	22,4%	100,0%

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	,392	,092	3,434	,001 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,405	,101	3,569	,001 ^c
N of Valid Cases		67			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

```
CROSSTABS /TABLES=V11a BY V5a /FORMAT=AVALUE TABLES
/STATISTICS=CORR /CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL /COUNT ROUND CELL
/BARCHART.
```

Crosstabs

Notes

	Output Created	03-okt-2010 20:28:48
	Comments	
Input	Data	C:\Documents and Settings\hci\Desktop\Mojca_recode.SAV
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data	125
	File	
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each table are based on all the cases with valid data in the specified range(s) for all variables in each table.

Syntax	CROSSTABS	
	/TABLES=V11a BY V5a	
	/FORMAT=AVALUE TABLES	
	/STATISTICS=CORR	
	/CELLS=COUNT ROW COLUMN	
	TOTAL	
	/COUNT ROUND CELL	
	/BARCHART.	
Resources	Processor Time	0:00:00.828
	Elapsed Time	0:00:00.969
	Dimensions Requested	2
	Cells Available	174762

[DataSet1] C:\Documents and Settings\hci\Desktop\Mojca_recode.SAV

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede? *	68	54,4%	57	45,6%	125	100,0%
Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?						

Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede? * Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?

Crosstabulation

		Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	
		da	ne
Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	da	Count	Count
		5	7
		% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?
		25,0%	35,0%
		% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?
		11,4%	77,8%

	% of Total	7,4%	10,3%
ne	Count	36	2
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	80,0%	4,4%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	81,8%	22,2%
	% of Total	52,9%	2,9%
drugo	Count	3	0
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	100,0%	,0%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	6,8%	,0%
	% of Total	4,4%	,0%
Total	Count	44	9
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	64,7%	13,2%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	100,0%	100,0%
	% of Total	64,7%	13,2%

Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede? * Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?

Crosstabulation

		Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	
		drugo	Total
Ste neprosto voljno obiskovali da verske obrede?	Count	8	20
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	40,0%	100,0%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	53,3%	29,4%
	% of Total	11,8%	29,4%
ne	Count	7	45
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	15,6%	100,0%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	46,7%	66,2%

	% of Total	10,3%	66,2%
drugo	Count	0	3
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	,0%	100,0%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	,0%	4,4%
	% of Total	,0%	4,4%
Total	Count	15	68
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	22,1%	100,0%
	% within Nameravate otroke vzgajati v tem duhu?	100,0%	100,0%
	% of Total	22,1%	100,0%

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	-,448	,098	-4,072	,000 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-,496	,102	-4,643	,000 ^c
	N of Valid Cases	68			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.

CROSSTABS /TABLES=V10 BY V14 /FORMAT=AVALUE TABLES /STATISTICS=CORR /CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL /COUNT ROUND CELL /BARCHART.

Crosstabs

Notes

Output Created	03-okt-2010 20:34:07
Comments	

Input	Data	C:\Documents and Settings\hci\Desktop\Mojca_recode.SAV
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data	125
	File	
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each table are based on all the cases with valid data in the specified range(s) for all variables in each table.
	Syntax	CROSSTABS /TABLES=V10 BY V14 /FORMAT=AVALUE TABLES /STATISTICS=CORR /CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL /COUNT ROUND CELL /BARCHART.
Resources	Processor Time	0:00:00.921
	Elapsed Time	0:00:01.048
	Dimensions Requested	2
	Cells Available	174762

[DataSet1] C:\Documents and Settings\hci\Desktop\Mojca_recode.SAV

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	67	53,6%	58	46,4%	125	100,0%

Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo? Crosstabulation

			Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?
			1x - 2x na teden
Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	to mi veliko pomeni	Count	7
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	26,9%
		% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	53,8%
		% of Total	10,4%
staršem to veliko pomeni	Count	2	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	33,3%	
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	15,4%	
	% of Total	3,0%	
starši so se odločili	Count	0	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	,0%	
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	,0%	
	% of Total	,0%	
ker dobim darilo	Count	0	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	,0%	

	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	,0%
	% of Total	,0%
drugo	Count	4
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	30,8%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	30,8%
	% of Total	6,0%
Total	Count	13
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	19,4%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	100,0%
	% of Total	19,4%

Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo? Crosstabulation

		Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?
		1x na 2 tedna
Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	to mi veliko pomeni	Count
		4
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?
		15,4%
		% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?
		66,7%
		% of Total
		6,0%
	staršem to veliko pomeni	Count
		0
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?
		,0%
		% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?
		,0%
		% of Total
		,0%
	starši so se odločili	Count
		0
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?
		,0%

	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	,0%
	% of Total	,0%
ker dobim darilo	Count	0
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	,0%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	,0%
	% of Total	,0%
drugo	Count	2
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	15,4%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	33,3%
	% of Total	3,0%
Total	Count	6
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	9,0%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	100,0%
	% of Total	9,0%

Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo? Crosstabulation

		Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?
		1x na mesec
Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	to mi veliko pomeni	Count
		5
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?
		19,2%
		% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?
		71,4%
		% of Total
		7,5%
	staršem to veliko pomeni	Count
		0

	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birne?	,0%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	,0%
	% of Total	,0%
starši so se odločili	Count	0
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birne?	,0%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	,0%
	% of Total	,0%
ker dobim darilo	Count	0
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birne?	,0%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	,0%
	% of Total	,0%
drugo	Count	2
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birne?	15,4%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	28,6%
	% of Total	3,0%
Total	Count	7
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birne?	10,4%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	100,0%
	% of Total	10,4%

Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo? Crosstabulation

			Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?
			ob velikih praznikih
Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	to mi veliko pomeni	Count	7
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	26,9%
		% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	26,9%
		% of Total	10,4%
staršem to veliko pomeni	Count	2	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	33,3%	
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	7,7%	
	% of Total	3,0%	
starši so se odločili	Count	4	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	50,0%	
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	15,4%	
	% of Total	6,0%	
ker dobim darilo	Count	9	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	64,3%	
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	34,6%	
	% of Total	13,4%	
drugo	Count	4	
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	30,8%	

	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	15,4%
	% of Total	6,0%
Total	Count	26
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	38,8%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	100,0%
	% of Total	38,8%

Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo? Crosstabulation

		Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	
		ne obiskujem več obredov	
Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	to mi veliko pomeni	Count	2
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	7,7%
		% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	15,4%
		% of Total	3,0%
staršem to veliko pomeni		Count	2
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	33,3%
		% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	15,4%
		% of Total	3,0%
starši so se odločili		Count	3
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	37,5%
		% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	23,1%

	% of Total	4,5%
ker dobim darilo	Count	5
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	35,7%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	38,5%
	% of Total	7,5%
drugo	Count	1
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	7,7%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	7,7%
	% of Total	1,5%
Total	Count	13
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	19,4%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	100,0%
	% of Total	19,4%

Zakaj ste prejeli obred sv. birme? * Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo? Crosstabulation

			Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	
			drugo	Total
Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	to mi veliko pomeni	Count	1	26
		% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	3,8%	100,0%
		% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	50,0%	38,8%
		% of Total	1,5%	38,8%
staršem to veliko pomeni		Count	0	6

	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	,0%	100,0%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	,0%	9,0%
	% of Total	,0%	9,0%
starši so se odločili	Count	1	8
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	12,5%	100,0%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	50,0%	11,9%
	% of Total	1,5%	11,9%
ker dobim darilo	Count	0	14
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	,0%	100,0%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	,0%	20,9%
	% of Total	,0%	20,9%
drugo	Count	0	13
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	,0%	100,0%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	,0%	19,4%
	% of Total	,0%	19,4%
Total	Count	2	67
	% within Zakaj ste prejeli obred sv. birme?	3,0%	100,0%
	% within Kako pogosto danes obiskujete sv. mašo?	100,0%	100,0%
	% of Total	3,0%	100,0%

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	,153	,125	1,247	,217 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,148	,130	1,203	,233 ^c

N of Valid Cases	67		
------------------	----	--	--

- a. Not assuming the null hypothesis.
- b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.
- c. Based on normal approximation.

Crosstabs

Notes

	Output Created	05-Jan-2012 12:55:56
	Comments	
Input	Data	E: ovo s kompa\diplomska\Mojca_recode.SAV
	Active Dataset	DataSet1
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data	125
	File	
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics for each table are based on all the cases with valid data in the specified range(s) for all variables in each table.
	Syntax	CROSSTABS /TABLES=V11a BY V1b /FORMAT=AVALUE TABLES /STATISTICS=CORR /CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL /COUNT ROUND CELL /BARChart.
Resources	Processor Time	0:00:00.203
	Elapsed Time	0:00:00.203
	Dimensions Requested	2
	Cells Available	174762

[DataSet1] E:\novo s kompa\diplomska\Mojca_recode.SAV

Case Processing Summary

	Cases					
	Valid		Missing		Total	
	N	Percent	N	Percent	N	Percent
Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede? * Spol	69	55.2%	56	44.8%	125	100.0%

Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede? * Spol Crosstabulation

		Spol		
		moški	ženski	Total
Ste neprosto voljno obiskovali da verske obrede?	Count	7	13	20
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	35.0%	65.0%	100.0%
	% within Spol	24.1%	32.5%	29.0%
	% of Total	10.1%	18.8%	29.0%
ne	Count	21	25	46
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	45.7%	54.3%	100.0%
	% within Spol	72.4%	62.5%	66.7%
	% of Total	30.4%	36.2%	66.7%
drugo	Count	1	2	3
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	33.3%	66.7%	100.0%
	% within Spol	3.4%	5.0%	4.3%
	% of Total	1.4%	2.9%	4.3%
Total	Count	29	40	69
	% within Ste neprosto voljno obiskovali verske obrede?	42.0%	58.0%	100.0%
	% within Spol	100.0%	100.0%	100.0%
	% of Total	42.0%	58.0%	100.0%

Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Interval by Interval	Pearson's R	-.064	.118	-.528	.599 ^c
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	-.072	.118	-.587	.559 ^c
N of Valid Cases		69			

a. Not assuming the null hypothesis.

b. Using the asymptotic standard error assuming the null hypothesis.

c. Based on normal approximation.